

Betreft: praktische uitvoering motie verhuizingen

12 april 2017

Op 14 februari 2017 werd de motie van de heer Voordewind (ChristenUnie)¹ overgenomen door de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie om het uitgangspunt te hanteren dat schoolgaande asielzoekerskinderen niet meer worden verhuisd terwijl zij in procedure zijn. De Werkgroep Kind in azc is zeer verheugd over deze overgenomen motie. Het mag gerust een doorbraak worden genoemd dat het niet meer verhuizen van kinderen het uitgangspunt wordt.² Veel schade aan de ontwikkeling van kinderen in azc's kan worden voorkomen door de verhuizingen te stoppen.³

De Werkgroep Kind in azc constateert echter dat tot op heden geen wijzigingen zijn aangekondigd door de staatssecretaris. Noch in beleid, noch in de praktijk. Met de overgenomen motie kunnen het huidige beleid en de praktijk niet hetzelfde blijven. Het opvangsysteem zal aangepast moeten worden om de verhuizingen tegen te gaan. Het vele verhuizen van asielzoekerskinderen is geen noodzakelijk kwaad dat nu eenmaal bij de asielprocedure hoort. Gezinnen kunnen ook op één plek worden opgevangen waar zij gedurende de hele asielprocedure verblijven. Dit vereist vooral de politieke en beleidsmatige wil om het anders te regelen. Een wil die door het overnemen van de motie aanwezig is.

In deze brief doet de Werkgroep Kind in azc enkele aanbevelingen om de motie in de praktijk te brengen.

¹ Motie-Voordewind c.s. (19637, nr. 2295). Zie bijlage.

² Tijdens het VAO gaf de staatssecretaris de toelichting: *De strekking van de motie-Voordewind c.s. op stuk nr. 2295 kan ik overnemen. Het streven is om dit steeds verder aan te zetten om dit te verwezenlijken. We plaatsen minderjarige kinderen en hun familie zo veel mogelijk in asielzoekerscentra waarvan we weten dat die nog lange tijd openblijven. Ook proberen we, als dat mogelijk is, om gezinnen met minderjarige kinderen in of dicht bij de gemeente te plaatsen waaraan zij gekoppeld zijn voor huisvesting. Ik kan niet garanderen dat wordt voorkomen dat dit absoluut niet gebeurt, maar het is zeker het streven.* De heer **Voordewind** (ChristenUnie) reageerde hier op:

De staatssecretaris heeft het over het streven, maar in het dictum staat "als uitgangspunt te hanteren", waarbij wij ook weten dat de praktijk weerbarstig is en dat soms een uitzondering moet worden gemaakt omdat azc's onverhoopt toch gaan sluiten. Als we elkaar kunnen vinden in het uitgangspunt, dan zijn we het eens.
Staatssecretaris **Dijkhoff**: Ja, dat kunnen we.

³ Zie voor de schadelijke gevolgen van de verhuizingen de publicatie van de Werkgroep Kind in azc, 'Ontheemd: de verhuizingen van asielzoekerskinderen in Nederland': <http://www.kind-in-azc.nl/docs/ontheemd.pdf>. Ook de Onderwijsraad heeft in haar recente advies (23 februari 2017) over vluchtelingen en onderwijs er op gewezen dat de vele verhuizingen van asielzoekerskinderen leiden tot psychische en psychosomatische problemen, onderbrekingen van hun schoolloopbaan, slechtere schoolprestaties en mindere kwaliteit van het onderwijs.

- 1. Zorg voor kleinschalige opvang (bij voorkeur in gewone woningen) in de gemeente waar de kinderen van het begin tot het einde (verblijfsvergunning of terugkeer naar het land van herkomst) blijven. Laat de ambtenaren naar de kinderen reizen en niet andersom.**

In de kleinschalige en kindvriendelijke locaties kunnen de kinderen zoveel mogelijk gebruik van reguliere voorzieningen op het gebied van onderwijs, zorg, hulpverlening, recreatie en vrijetijds - besteding.

- 2. Koppel de procedure los van de opvang, zodat je kinderen en gezinnen niet steeds van de ene naar de andere opvanglocatie hoeven te verplaatsen.**

Sinds de invoering van de aangepaste Vreemdelingenwet in juli 2010 zijn er aan het begin van de asielpcedure extra verhuizingen bijgekomen: van de centrale ontvangstlocatie (col) naar de proces opvanglocatie (pol) en van de pol naar het asielzoekerscentrum (azc). Ook aan het eind van de procedure zien we een extra verhuizing voor kinderen: van azc naar gezinslocatie. Deze proceduregerelateerde verhuizingen worden door het COA niet meegerekend als verhuizingen, omdat ze onderdeel uitmaken van de 'standaard' procedure en niet in de macht van het COA liggen. Echter voor de kinderen betekent een verhuizing van een pol naar een azc gewoon een verhuizing. In de gemeente Tilburg wordt de gehele asielpcedure in de opvanglocaties in Tilburg doorlopen. Dit betekent dat asielzoekers niet meer hoeven te verhuizen naar een andere azc wanneer zij eenmaal in Tilburg aan zijn gekomen. Daarnaast is er een pilot gaande waarbij bewoners na het verkrijgen van een verblijfsvergunning een woning binnen (regio) Tilburg krijgen toegewezen, in het kader van de taakstelling voor gemeenten. Dit voorbeeld zou landelijk navolging moeten krijgen.⁴ Het op deze manier aanpassen van het huidige opvangmodel scheelt twee verhuizingen.

- 3. Schaf de gezinslocaties in de huidige vorm af en organiseer de opvang van uitgeprocedeerde gezinnen in reguliere azc's, vanwaar gewerkt wordt aan terugkeer naar het land van herkomst.**

Ook dat scheelt één verhuizing.

- 4. Verhuis geen kinderen meer omdat het COA het logistiek handiger vindt om de doelgroep van een azc te veranderen (bijvoorbeeld door kinderen uit de gezinslocaties te verhuizen omdat het COA deze groep in een azc niet meer wil combineren met nieuwkomers).**

Uit de rapportage Vreemdelingenketen 2016 blijkt dat het grootste deel van de verhuizingen van kinderen plaats vond 'op initiatief COA' dus niet vanwege de sluiting van een centrum.

- 5. Een verhuizing van de ene opvangplek naar de andere vindt alléén plaats als uit een individuele 'assessment' blijkt dat het in het belang van het kind is om te verhuizen. Dit wordt gemotiveerd beschreven en een beslissing wordt alleen genomen als naar de mening van het kind gevraagd is en deze in de besluitvorming is meegewogen.**

- 6. Pas geen (straf) verhuizing naar een andere gezinslocatie toe wanneer een kind vanuit detentie in de gesloten gezinsvoorziening wordt vrijgelaten.**

Laat het kind terugkeren naar de gezinslocatie waar hij/zij vandaan kwam zodat het kind terug kan keren naar dezelfde school, gezondheidszorg en omgeving. Liever nog: schaf detentie af.

- 7. De realisatie van permanente, kleinschalige en kindvriendelijke opvanglocaties voor kinderen vereist beleidsafspraken die alle partnerorganisaties in de vreemdelingenketen betreffen (IND, COA, DT&V, GCA, gemeenten e.a.). De centrale overheid neemt de regie in**

⁴ Zie hiervoor ook 'Zo kan het ook!' van de Werkgroep Kind in azc: <http://www.kind-in-azc.nl/wp-content/uploads/2016/11/Rapport-Zo-kan-het-ook.pdf>.

de realisatie van nieuw beleid om een eind te maken aan de verhuizingen van asielzoekerskinderen.

Conclusie

Door het uitgangspunt te hanteren dat kinderen niet meer worden verhuisd, zullen de voordelen voor de kinderen en de Nederlandse samenleving groot zijn. Er komt continuïteit in het leven van de kinderen omdat de opvang, school en gezondheidszorg hetzelfde blijven. De kinderen kunnen vriendjes en vriendinnetjes maken, zich hechten en weer kind zijn. Het draagvlak in de gemeenten wordt vergroot en er zijn geen kosten meer die gepaard gaan met het vele verhuizen. De kinderen kunnen eerder gebruik maken van de reguliere voorzieningen in gemeenten in plaats van (dure) specifieke voorzieningen en inzet van personeel op de centra.

Bijlage

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat ook in asielprocedures rekening gehouden dient te worden met de positie en rechten van kinderen;

overwegende dat uit het rapport "Verhuizen zonder afscheid" van 6 februari jl. door de Kinderombudsman blijkt dat COA en DT&V in voorkomende gevallen onvoldoende doen om de belangen van kinderen en hun recht op onderwijs zeker te stellen, waarmee hun werkwijze niet voldoet aan het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind;

overwegende dat uit het genoemde rapport van de Ombudsman blijkt dat er nog verhuizingen van gezinnen met kinderen plaatsvinden waarvan de noodzaak niet aangetoond is;

verzoekt de regering om bij het beleid als uitgangspunt te hanteren dat gezinnen met kinderen in de asielprocedure waarvan de kinderen begonnen zijn met onderwijs, niet meer verhuizen gedurende de periode dat zij in procedure zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

